

'Altijd in het veld zijn'

Afscheid van Erik E. Wokke

Voor velen kwam de boodschap eind mei als een donderslag bij heldere hemel: Erik E. Wokke verlaat Zuid-Kennemerland en gaat terug naar 'zijn' Friesland. De Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland neemt afscheid van een gedreven vogelaar met een levenslange nieuwsgierigheid naar alle geheimen van het vogelleven.

Het gaat allemaal razendsnel. De aankondiging van zijn vertrek op Vogelnet Zuid-Kennemerland is net verschenen of de verhuizing is al geregeld. Ik ontmoet Erik dan ook tussen de verhuisdozen tijdens zijn laatste weekend in het Haarlemse.

Hij ziet er uit als een jonge god. Diabetes dwong hem tot een drastisch dieet en het resultaat mag gezien worden. Hij is 25 kilo afgevallen en oogt krachtig en slank. De kapper heeft zijn wapperende manen aangepast aan zijn nieuwe postuur en met zijn kortgeknipte kop oogt hij als herboren. „Ja, het gaat goed met mij,” bevestigt hij.

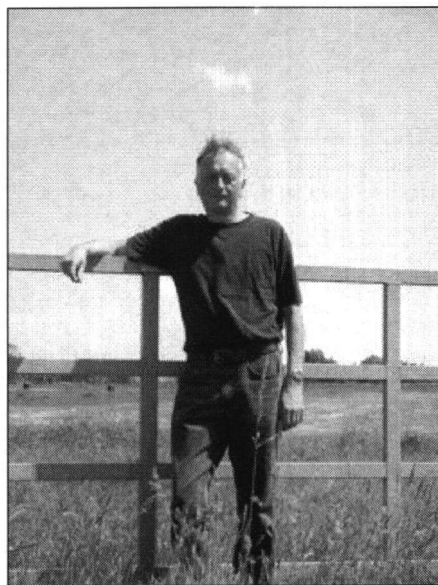
Hij liep al langer te denken over een terugkeer naar zijn 'wortels' in Friesland. Informeerde eens naar een huis in Drachten en eind maart kreeg hij bericht. Er was een woning beschikbaar. Erik bedacht zich geen moment en ging terug naar het land, waar hij tot zijn 22-ste had gewoond, na zo'n 17 jaar in het Haarlemse te hebben vertoefd.

Vrijbouter

Erik Wokke is eigenlijk altijd een vrijbouter geweest. Ook binnen de Vogelwerkgroep, waarvan hij halverwege de jaren negentig van de vorige eeuw lid werd via Pim de Nobel. Erik ging gewoon zijn eigen gang. Eerst heeft hij meegedaan aan vogeltellingen in de Heksloot en BMP weidevogelinventarisaties ; deze laatste heeft hij als coördinator overgenomen nadat Frank Alink er in 2001 mee stopte. „Dat was het begin van de instorting van de weidevogels,” constateert hij zonder uiteraard te bedoelen dat zijn eigen inbreng daar debet aan was. Hieruit blijkt ook meteen zijn voorliefde voor weidevogels, hoewel Wokke altijd op een heel

breed terrein actief is geweest. Menigeen kent hem van zijn tochten door de regio: op de fiets en met verrekijker.

„Ik heb vroeger ook vele uren in het duin gezeten, maar van lieverlee ben ik een polderjongen geworden. Mijn hart ligt toch bij de weidevogels. Daarom ook heb ik in 2002 na de herindeling van de Gruijters een verzoek bij de Vogelwerkgroep neergelegd of ik dat mocht volgen. Er zijn toen maatregelen genomen voor een betere waterhuishouding. Er is een klepstuw geplaatst voor een betere regulatie van het waterniveau en ik was benieuwd of dat effect zou hebben. Met een ploeg van zo'n tien tot twaalf mensen hebben we dat gebiedje sindsdien geteld. En niet voor niets, want het is nog steeds het rijkste steltlopersgebiedje van onze regio. Het inventariseren van de Gruijters heeft hij al die jaren met hart en ziel gecoördineerd, maar ook op tal van andere terreinen heeft Wokke een grote inbreng gehad. Zijn slaapplaatsenonderzoek heeft veel gegevens opgeleverd, zoals ook zijn verslaglegging van pleisterplaatsen voor de Grutto een belangrijke bijdrage vormde aan de kennis op dit gebied. En recent heeft hij zich intensief bemoeid met de terugkeer van de Slechtvalk als broedvogel in Zuid-Kennemerland. Tijdens zijn verhuizing moet hij nog een plek vinden voor enkele tientallen kilo's grind die over zijn van het aanbrengen van een goede bodem in de nestkast op de Alticom zendtoren in de Waarderpolder. Zonder die voorziening liep een legsel grote kans te mishukken en daarom heeft Erik eigenhandig zakken vol grind naar het broedplatform gesjouwd. Met resultaat.

Ook met Fred Cottaar heeft hij veel projecten gedraaid, zoals de ontwikkeling van de Halsbandparkieten in de regio en het tellen van het aantal Wulpen op en rond de luchthaven Schiphol. Ook aan de samenwerking met Landschap Noord-Holland heeft hij goede herinneringen. Hij functioneerde hier enkele jaren als veldmedewerker weidevogels. Voorts waren er talloze contacten met het Recreatieschap Spaarnwoude waar hij vaak bij natuurontwikkelingsprojecten werd betrokken.

Als je al zijn activiteiten op een rij zet, blijkt daarin enorm veel variatie te zitten. „Logisch,” zegt Wokke, „ik pak aan, waar ik tegenaan loop. Dan vraag je je

Erik Wokke in het Haarlemse veld.

dingen af en vervolgens maak je er een project van om te kijken hoe bepaalde zaken werken. Toen we de Slechtvalken regelmatig op de toren zagen zitten en het om een lokaal stel bleek te gaan, dachten we 'nu moeten we handelen'. Je moet er soms wat voor doen om resultaat te behalen. Het is ook een soort plichtmatigheid, omdat anders de kans groot is dat het mislukt."

Wat dat betreft vreet het verdwijnen van weidevogels aan hem. Predatie en andere vormen van weidebeheer hebben tot een kaalslag geleid in de weilanden. Hij geeft een voorbeeld: „Bij een boer in Haarlemmerliede was een weidevogelgebied van 30 hectare met ongeveer 40 nesten. In 2003 zijn we het land in geweest, want van de ene dag op de andere was er niets meer te zien. We ontdekten overal eierschalen. Alles was doorgebeten. Er was helemaal niets van over. In 2004 hetzelfde verhaal. Vermoedelijk een vos. Als die vogels enkele jaren achter elkaar niet met succes broeden, dan verlaten ze het gebied. Dan is het afgelopen en krijg je ze bijna niet meer terug."

Vraagbaak

'Altijd in het veld zijn' is volgens Erik Wokke een van de voorwaarden om een beetje inzicht te krijgen in ontwikkelingen in de vogelstand. „Je moet weten wat die beesten nodig hebben." Dankzij die kennis was Erik, als hij op pad was, een vraagbaak voor velen. Onder andere ook voor PWN dat enkele jaren terug problemen had met een kolonie Kokmeeuwen, Visdieven en een zestal paartjes Zwartkopmeeuwen op het dak van een reservoir in Hoofddorp. Het water bleek bevuild en de vogels moesten daar weg. Wokke heeft zich samen met Fred Cottaar toen sterk gemaakt voor het aanleggen van enkele eilandjes als compensatie voor het verdwijnen van de broedgelegenheid. Die eilandjes zijn er gekomen, maar een nieuw broedgebied zijn ze niet geworden. Althans niet in die zin dat daar honderden vogels broeden.

Intussen heeft de Slechtvalk dit jaar vier jongen grootgebracht; een fantastisch resultaat. Onderzoek doen aan Slechtvalken is een tijdrovende bezigheid. Niet alleen aan het lokale paar heeft hij vele uren besteed, ook heeft Erik uitgebreid onderzoek gedaan naar overwinterende valken, vooral in de Haarlemmermeer. En dat is geen sinecure; „Een Slechtvalk in actie is prachtig, maar de soort blinkt uit door zijn inactiviteit. In die zin is Slechtvalkonderzoek soms een nogal saaie bezigheid."

Hij heeft nog een artikel in de pen over het voorkomen van Bokjes in deze regio en betreurt het dat dit verhaal niet eerder is uitgewerkt. „Maar het komt nog," belooft hij. En dan, dan is hij voorgoed in Friesland aan het vogelen.

Namens alle vogelliefhebbers in deze regio, Erik bedankt voor alles.

Jan Kuys